

кількісних оцінок їхніх агрохімічних властивостей. Коефіцієнт варіації потужності чорноземного шару змінюється від 0,23 (Олександрівський кар'єр) до 0,47 (Шевченківський). Вміст гумусу і гігроскопічної води коливається в меншому ступені і знаходиться на рівні 0,1...0,2 для всіх кар'єрів. В інтервалі 10...30% знаходяться коефіцієнти варіації вмісту рухливих поживних речовин у ґрунті.

Виконаний статистичний аналіз рекультивованих ділянок дозволяє зробити висновок про те, що у межах ділянок показники бонітету земель мають значні коливання і свідчать про недостатню якість гірничотехнічної рекультивації. З підвищенням рівня коливань якості рекультивованих земель врожайність зернових культур істотно знижується і це призводить до зниження грошової оцінки земель. Практично на відновлених ділянках потужність шару змінюється на 20...30 см, унаслідок чого сільське господарство втрачає зернових 3...5 ц/га. Цей висновок треба враховувати при грошовій оцінці земель.

ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРИРОДООХОРОННИХ ЗАХОДІВ У ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННІ

*Зось-Кіор М.В., Луганський національний аграрний університет, м.
Луганськ*

Провідною галуззю сільського господарства України залишається землеробство. Сільськогосподарська освоєність земельного фонду досягла 70%, чого не дозволяє собі жодна з розвинутих країн світу (наприклад у Франції, сягає 41,9%, ФРН – 32,5, США – 26,5%. Розораність сільськогосподарських угідь: у Франції – 48%, Угорщині – 37, Англії – 25, США – 20%). Якісний стан земельного фонду постійно погіршується. Саме тому дослідження економічних механізмів землекористування є актуальним.

Аналіз літературних даних показує, що серед актуальних проблем у цій сфері суспільних відносин важливе місце займає екологічно безпечний стан землі, як природного чинника навколишнього середовища, що впливає на життєдіяльність людини. Проведення земельної реформи в Україні різко змінило цільове використання земель, платність за використання, економічні та ринкові показники землі. Але зміна названих показників не повинна визначити зниження якості і родючості ґрунтів.

В результаті проведення земельної реформи селяни одержали у власність та користування сільськогосподарські угіддя. Україна почала позиціонувати себе на світовому аграрному ринку як впливовий виробник та експортер сільськогосподарської продукції. Разом з тим, проведені аграрні реформи не зумовили підвищення ефективності аграрного виробництва, раціонального використання його земельно-ресурсного потенціалу, сільськогосподарської продукції і гарантування продовольчої безпеки країни.

Багато еколого-економічних проблем можуть бути вирішені шляхом

експертних систем землекористування на базі відповідного банку даних і розробки відповідного методичного інструментарію. До складу такої системи повинні ввійти результати кадастрової оцінки, екологічного моніторингу й екологічної експертизи. Це забезпечить адекватну оцінку землі – території населених пунктів, а також дозволить вибудувати правильний економіко-екологічний механізм землекористування.

Економіко-екологічний механізм землекористування є частиною економічного механізму природокористування, і він повинен бути погоджений з іншими економічними механізмами й природними процесами, що відбуваються в єдиній системі. Цей механізм землекористування функціонує на ринковій основі із включенням у себе певних заборонних процедур. Держава на основі сформованої ситуації й прогнозованої інформації встановлює цілі землекористування, визначає пріоритети розвитку земельних відносин, розробляє норми взаємин між землекористувачами.

Раціональне використання земельних ресурсів неможливо без функціонування регульованого земельного ринку. Земельний ринок – це частина системи земельних відносин, регуляторами якої є: право власності (володіння, користування й розпорядження); можливість передачі цього права (оренда, продаж, застава й т.д.); конкуренція (вільний вибір учасника угоди); грошова оцінка й податки на землю. Економічний механізм землекористування містить у собі регулятори, які звичайно закріплені законодавчими нормами.

Отже, основними причинами низької віддачі земельного потенціалу в Україні є безгосподарне ставлення до землі, тривала відсутність реального власника, помилкова стратегія максимального залучення земель до обробітку, недосконалі техніка і технологія обробітку землі та виробництва сільгосппродукції та невиконання природоохоронних, комплексно-меліоративних, протиерозійних заходів. Тому, для покращення ситуації, що склалася, потрібно створити експертну систему землекористування на базі відповідного банку даних, що забезпечить адекватну оцінку землі, а також дозволить вибудувати правильний економічний механізм землекористування. Крім того, економічний механізм землекористування повинен забезпечити раціональне використання землі, скорочення загальних витрат на виробництво продукції, ощадливе використання землі.

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТУВАННЯ В ПРИРОДООХОРОННІ ЗАХОДИ ГІРНИЧО- ЗБАГАЧУВАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Тимошенко Л.В., Іванюк К.В., ДВНЗ «НГУ», м. Дніпропетровськ

В умовах розвитку національної економіки при постійному зростанні обсягів виробництва збільшується навантаження на навколишнє середовище. Тому сталий економічний розвиток України неможливий без використання стимулюючих заходів, спрямованих на захист навколишнього середовища